

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 16 februari 1934 kl. 5 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående åtgärder till sockerbetsodlingens uppehållande jämte i ämnet väckta motioner.

Genom en den 26 januari 1934 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 78, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att för tiden från och med den 1 mars 1934 till och med den 28 februari 1935 rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt;

dels ock godkänna de såsom bilagor A och B till nämnda protokoll fogade förslagen till kontrakt mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget samt mellan svenska staten och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag.

Omförmälda förslag till kontrakt fogas såsom bilagor A och B till detta betänkande.

Till utskottets behandling hava jämväl hänvisats två i anledning av propositionen väckta likalydande motioner nr 296 i första kammaren av herr *Gabrielsson m. fl.* och nr 531 i andra kammaren av herr *Lithander m. fl.*, i vilka motioner hemställts, »att riksdagen måtte godkänna de vid Kungl. Maj:ts proposition nr 78 till årets riksdag fogade förslag till kontrakt med svenska sockerfabriksaktiebolaget och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag, dock med den inskränkning att de i kontraktsförslagens § 3 stycket 2 förekommande orden 'betarbetarlönerna 1934 och' ur kontraktsförslagen utgå och den i sagda paragraf omförmälda förbindelsens innehåll i överensstämmelse härmed jämkas».

På sätt departementschefen i sitt anförande till statsrådsprotokollet i ärendet erinrat, hava statsmakterna under de senaste åren vidtagit extra ordinära åtgärder, utöver gällande tullskydd, till stödjande av sockerbets-

odlingen. Under åren 1930 och 1931 hade dessa stödåtgärder formen av direkt subvention. År 1932 övergick man i enlighet med av riksdagen fattat beslut (prop. nr 76; bevilln.-utsk. betänkande nr 10; R. skr. nr 46) till en annan form för stödåtgärder åt sockerbetsodlingen. I huvudsak innebar denna nya ordning, att de båda sockerfabriksaktiebolagen för tiden 23 februari 1932—28 februari 1933 tillförsäkrades ensamrätt till införsel av socker mot det att bolagen enligt närmare bestämmelser i kontrakt den 22 februari 1932 med staten förbundo sig att vid inköp av betor och försäljning av socker tillämpa vissa närmare angivna priser och bestämmelser.

Efter Kungl. Maj:ts förslag beslöt 1933 års riksdag (prop. nr 75; bevilln.-utsk. betänkande nr 6; R. skr. nr 53), att den genom 1932 års riksdagsbeslut antagna formen för stödåtgärder åt sockerbetsodlingen även skulle komma till tillämpning under tiden 1 mars 1933—28 februari 1934. Genom två i enlighet med riksdagens beslut mellan staten och bolagen den 21 respektive den 22 februari 1933 upprättade kontrakt, gällande för tiden 1 mars 1933—28 februari 1934, blev det garanterade minimipriset å krossmelis, som i 1932 års kontrakt var 31 öre per kilogram, sänkt till 30 öre från och med den 1 juni 1933. Även det betodlarna garanterade minimipriset per deciton sextonprocentiga betor sänktes genom 1933 års kontrakt, nämligen från 2 kronor 30 öre till 2 kronor 25 öre. Rörande den närmare innebörden av 1933 års stödåtgärder må hänvisas till omförmälda statsrådsprotokoll. — Båda bolagen hava förklarat, att en i kontrakten med dem under 6 § intagen bestämmelse rörande melassanvändning finge så tolkas, att åtgärder till viss begränsning av brännvinstillverkningen i samband med pressjästberedningen kunde av statsmakterna vidtagas.

Genom förevarande proposition har framlagts förslag om en förlängning under ett år av det nu tillämpade systemet med reglering av sockerimporten jämte förslag till förnyade kontrakt mellan staten och sockerfabriksaktiebolagen om betpris och sockerpris, avsedda att gälla för tiden 1 mars 1934—28 februari 1935. Dessa förslagskontrakt skilja sig från 1933 års kontrakt huvudsakligen i följande hänseenden. Det bolagen garanterade minimipriset å ett kilogram krossmelis fastställes till 30 öre för hela perioden 1 mars 1934—28 februari 1935. Ovan åsyftade bestämmelse rörande melassanvändning bortfaller. Svenska sockerfabriksaktiebolaget medgives rätt att begränsa teckningsarealen till 40,000 hektar i stället för till 38,000 hektar enligt gällande kontrakt. För erhållande av det garanterade priset av 2 kronor 25 öre per deciton sextonprocentiga betor uppställes det villkoret, att vederbörande odlare vid tecknandet eller övertagandet av betodlingskontrakt avlämnar en särskild, till statens sockernämnd ställd förbindelse angående betarbetarlönerna. Formulär till denna förbindelse fogas till kontrakten (bil. Aa). Enligt § 1 i förbindelsen skulle betodlaren åta sig att vid användning under 1934 av lejd arbetskraft för sockerbetors skötsel eller upptagning — där ej gällande kollektivavtal om dylikt

arbete är tillämpligt eller betarbetaren eljest av betodlaren erhåller ersättning enligt de i kollektivavtalet stadgade bestämmelser — iakttaga, att lägre ersättning ej betalades än vissa bestämda ackord. Om betarbetaren icke erhöle ersättning enligt denna bestämmelse, skulle betodlaren vara pliktig att, där han ej inom viss av statens sockernämnd förelagd tid styrker sig hava till betarbetaren betalat vad som felas, efter anmodan av nämnden, utgiva ett belopp, motsvarande den felande ersättningen jämte 5 procent årlig ränta därå, att av nämnden disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter. — I samma förbindelse har under § 2 inlagts ett ytterligare åtagande från betodlare, som önskar erhålla det garanterade minimipriset å betor, nämligen att till täckande av kostnader, som statens sockernämnd har att bestrida, till nämnden erlägga en avgift av intill 2 kronor 50 öre för varje uppmätt hektar av odlarens sockerbetsodling 1934. Enligt förbindelsen må avgiften, vilkens närmare belopp fastställs av Kungl. Maj:t, på nämndens begäran innehållas å betodlaren tillkommande betlikvid. De genom av avgifterna erhållna medlen äro, enligt vad departementschefen framhållit, avsedda att enligt närmare bestämmande av Kungl. Maj:t användas för täckande av dels hälften av kostnaderna för sockernämnden — den andra hälften avses att jämlikt åtaganden i förslagskontrakten bestridas av de båda sockerfabriksaktiebolagen — dels ock vissa kostnader, som betodlingen i gemen kan hava gagn av. I förstnämnda avseende har det förefallit departementschefen rimligt, att förvaltningskostnaderna för sockerregleringen, i likhet med vad som skett i fråga om mjölk- och köttregleringarna, gäldas av intressenterna själva. Vad angår avgiftsmedlen för vissa kostnader, som betodlingen i gemen kan hava gagn av, har vid förhandlingarna inför departementschefen av styrelsen för Skånes betodlares centralförening med styrka framförts önskemålet att genom en avgift från alla betodlare inom det geografiska området för centralföreningens verksamhet erhålla bidrag till kostnaderna för föreningens kontroll vid betleveranserna. Därvid har åberopats, att ifrågavarande kontroll komme samtliga dylika odlare till godo. Vad angår betodlarna inom de fabriksdistrikt, som ej beröras av Skånes betodlares centralförenings verksamhet, hava inflytande avgiftsmedel synts departementschefen böra, i den mån de ej enligt pro-rata-parte-regeln tagas i anspråk till täckande av kostnaderna för sockernämnden, användas för att inom respektive fabriksdistrikt främja något gemensamt intresse för betodlarna därstädes, såsom kontroll vid betleveranser, försöksverksamhet på sockerbetodlingens område eller dylikt.

Sockerfabriksaktiebolagens åtaganden enligt kontraktsförslagen förutsätta — icke endast, som nu, att inga ändringar under avtalstiden vidtagas beträffande gällande tullsatser å raffinerat eller oraffinerat socker eller å melass — utan även att accis under sagda tid ej införas å socker.

I avseende å betarbetarlönerna har departementschefen i sitt anförande till statsrådsprotokollet till en början erinrat, att han därom i fjolårets proposition framhöll i huvudsak följande. Betpriset hade så bestämts, att det kunde begäras, att de odlare, som använde lejd arbetskraft för betskötseln och betupptagningen under år 1933, icke komme att tillämpa försämrade lönevillkor för detta arbete. Under erinran, att Skånes betodlares centralförening våren 1932 bringat gällande avtal om ackordslönerna vid betskötseln till samtliga föreningsmedlemmars kännedom och uppmanat dem att följa avtalet, förutsatte departementschefen vidare, att från betodlareföreningens sida även under år 1933 komme att göras vad göras kunde för att bringa avtalet till vidaste kännedom och tillämpning. Med hänsyn härtill syntes kunna förutsättas, att lägre lön ej i Skåne betalades än som motsvarade avtalet, varför juridiskt bindande förpliktelse i detta avseende syntes kunna undvaras i betodlingskontrakten. Men fråga om införande av dylik bestämmelse uppkomme givetvis, därest förutsättningen för bestämmelsens undvarande i kontrakten till äventyrs icke ginge i uppfyllelse och statens fortsatta medverkan till betodlingens uppehållande komme under övervägande. Beträffande betskötarlönerna i de utanför Skåne belägna distrikten fann departementschefen det vara önskvärt, att lönerna höjdes. Då emellertid här icke föreläge något kollektivavtal, och arbetets besvärighet m. m. vore något växlande inom de skilda distrikten, vore det svårt att finna en för varje distrikt lämplig måttstock. I allt fall förutsatte departementschefen, att inom de utanför Skåne belägna betodlingsdistrikten ej under år 1933 tillämpades lägre löner för skötseln och upptagningen av sockerbetor än år 1932.

Efter att därefter bland annat hava lämnat en redogörelse för löneförhållandena inom sockerbetsodlingen under 1933, har departementschefen för egen del anført följande till motivering för Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, i vad detsamma avser betarbetarlönerna:

»Då betpriset och betodlingsvillkoren i övrigt bestämts på sätt av det anförda framgår, har det synts mig vara synnerligen angeläget, att de odlare, som använda lejd arbetskraft för betornas skötsel eller upptagning, under året tillämpa skäliga lönevillkor för detta arbete. Såsom framgår av den lämnade redogörelsen åtog sig styrelsen för Skånes betodlares centralförening vid de inför mig förra året förda förhandlingarna att bringa gällande kollektivavtal om betarbetarlönerna till sina medlemmars kännedom och uppmana dem, som ej tillhörde lantarbetsgivareföreningen, att följa avtalets bestämmelser. Trots att centralföreningen, så vitt jag kunnat finna, fullt ut infriat sitt åtagande samt nedlagt ett intresserat arbete för lönefrågans ordnande, hava emellertid här och var — enligt uppgift huvudsakligen utanför centralföreningens organisation — förekommit sådana fall av underbetalning till betarbetare, att ett upprepande härav icke bör få förekomma jämsides med att odlaren ifråga tillgodogör sig statens pris-

garanti. Jag har därför funnit det villkoret böra uppställas för erhållande 1934 av det garanterade betpriset av 2 kronor 25 öre per deciton, att varje odlare vid tecknandet eller övertagandet av betodlingskontrakt avlämnar en särskild, till statens sockernämnd ställd förbindelse angående betarbetarlönerna. Enligt denna bör det givetvis först och främst stå odlaren fritt att tillämpa gällande kollektivavtal om hithörande arbete, och detta vare sig han är direkt ansluten till avtalet eller blott frivilligt tillämpar samma lönevillkor, som de i kollektivavtalet intagna. I annat fall bör odlaren enligt förbindelsen åta sig att för lejd arbetskraft vid betornas skötsel eller upptagning ej betala lägre ersättning än vissa bestämda ackord. Såsom skäliga minimiackord per tunnland torde för Skåne böra fastställas: för sommarskötseln, därest den omfattar gallring och tre hackningar, 51 kronor och, om den tredje hackningen bortfaller, 43 kronor; samt för upptagningen 64 kronor. Nu angivna ackord motsvara de i förenämnda avtal upptagna grundpriserna. Då betarbetarlönerna i Östergötland och Västergötland hittills i regel väsentligen överensstämmt med de i det skånska kollektivavtalet angivna, böra nyssangivna minimiackord avse även odlare i sagda båda landskap. Beträffande sådana odlare utanför Skåne, som leverera betor till råsockerfabrik i Skåne eller Blekinge, torde såsom minimiackord böra fastställas: för sommarskötseln, därest den omfattar gallring och tre hackningar, 48 kronor och, om den tredje hackningen bortfaller, 41 kronor; samt för upptagningen 59 kronor. För betodlare, som avsätta betor till Roma eller Mörbylånga råsockerfabriker, torde motsvarande belopp böra bestämmas till respektive 49, 41 och 56 kronor. De sålunda för sockerbetsodlingen i Halland och Blekinge samt på Öland och Gotland angivna minimiackorden ansluta sig i stort sett till de i dessa trakter hittills tillämpade lönerna. Rörande förbindelsens närmare utformning ber jag att få hänvisa till — — — bilagan Aa (§§ 1 och 3). Givet är, att fall kunna förekomma, som ej uttryckligen regleras genom förbindelsens bestämmelser. Sålunda kommer det säkerligen understundom att inträffa, att vissa arbetsmoment av sommarskötseln fördelas å olika arbetare, att upptagningen endast avser del av tunnland eller att själva lösgörandet av betorna sker genom betodlarens direkta försorg etc. I dylika fall bör ackordsbeloppet uppenbarligen kunna få enligt skäliga grunder jämkas efter de förhanden varande särskilda omständigheterna.»

Beträffande de skäl, som departementschefen i övrigt anført till stöd för Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet i ärendet.

Motionärerna hava till stöd för det av dem framställda yrkandet anført i huvudsak följande:

Utan att vilja ingå på frågan om de i propositionen avsedda ackordens skälighet i och för sig, respektive deras lämpliga avvägning, nödgades motionärerna motsätta sig, att riksdagen genom ett godkännande av de

vid propositionen fogade kontraktsförslagen de facto reglerade lönevillkoren för den i betodlingen sysselsatta lejda arbetskraften. Principen om statsmakternas neutralitet i lönefrågor eller lönetvister, som icke direkt berörde staten, hade hitintills ansetts böra strängt upprätthållas, och ett frångående därav syntes icke heller i förevarande fall vara motiverat. Omständigheterna syntes förresten giva vid handen, att det av departementschefen åsyftade löneläget skulle, åtminstone i stort sett, komma att uppnås, utan att bestämmelser därutinnan, på sätt i propositionen föreslagits, av riksdagen meddelades.

Utskottet.

Såsom utskottet erinrat, uttalade chefen för jordbruksdepartementet vid framläggande av 1933 års proposition med förslag angående åtgärder till sockerbetsodlingens upprätthållande, att fråga om införande i betodlingskontrakten av en bestämmelse rörande betarbetarlönerna givetvis kunde uppkomma, därest den av honom framhållna förutsättningen för bestämmelsens undvarande i kontrakten till äventyrs icke ginge i uppfyllelse, ett uttalande som av 1933 års bevillningsutskott och riksdag lämnades utan erinran. På sätt framgår av departementschefens yttrande till det vid förevarande proposition fogade statsrådsprotokollet hava under nästföregående år här och var — enligt uppgift huvudsakligen utanför Skånes betodlares centralförenings organisation — förekommit fall av underbetalning till betarbetare.

Även om såsom av motionerna framgår principiella betänkligheter på vissa håll hysas mot att i avtalen fastställa avlöningarnas minimibelopp, får utskottet likväl, med hänsyn till vad sålunda förekommit och då utskottet på av departementschefen anförda skäl lämnat Kungl. Maj:ts förslag i övrigt utan erinran, hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 78 samt med avslag å de likalydande motionerna I: 296 av herr Gabrielsson m. fl. och II: 531 av herr Lithander m. fl.,

1) besluta, att för tiden från och med den 1 mars 1934 till och med den 28 februari 1935 rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120) med av Kungl. Maj:t stadgade undantag icke skall tillkomma annan än staten eller den, åt vilken Kungl. Maj:t överlåter sådan rätt;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som må erfordras för upprätthållande av nu angivna ensamrätt; samt

3) godkänna de såsom bilagor A och B till statsrådsprotokollet i ärendet fogade förslagen till kon-

trakt mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget samt mellan svenska staten och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag.

Stockholm den 16 februari 1934.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristianstad, Bärge i Katrineholm, Boman, Carlsson i Gävle, Ericson i Obergå, Jönsson i Slätåker, Åström, Jönsson i Boa, Lövgren i Boden, Olsson i Golvvasta, Björklund, Olsson i Gävle, Olsson i Ramsta, Lithander, Forssberg, Sjödal, Berg i Karlskrona, Werner i Hultsfred, Anderson i Norrköping och Eklund.

Reservation

av herr *Lithander*.

Bilaga A.**Förslag**

till

K o n t r a k t**mellan svenska staten och svenska sockerfabriksaktiebolaget.**

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan svenska sockerfabriksaktiebolaget, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 8 § omnämnda tid att annan än bolaget och mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returfortullning eller uppläggning å tullager eller provianteringsfrilager av nyss omnämnda vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

I avseende å införsel av socker, om vars inköp i fast räkning avtal träffats före den 2 februari 1932 och varom anmälan senast den 15 mars 1932 blivit gjord hos statens sockernämnd, skola bestämmelserna i 7 § andra stycket av kontraktet den 22 februari 1932 mellan staten och bolaget äga tillämpning.

2 §.

Bolaget förbinder sig att inbjuda till teckning av kontrakt angående sockerbetsodling under år 1934 i enlighet med mellan bolaget och Skånes betodlares centralförening överenskomna grunder samt under iakttagande tillika, att grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt icke må, med undantag som följer av bestämmelserna i 3 § andra stycket, understiga 2 kronor 25 öre. Denna bolagets förbindelse medför icke förpliktelse för bolaget att mottaga teckning av högre sockerbetsareal än sammanlagt 40,000 hektar.

3 §.

Bolaget åtager sig att bestrida 41,5 procent av kostnaderna för den i 6 § omnämnda nämnden.

Vidare förbinder sig bolaget att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1934, innehållande bestämmelse om det i 2 § angivna minimipriset av 2 kronor 25 öre, med mindre betodlaren avlämnar en vederbörligen underskriven förbindelse, enligt bilagda for-

mulär¹, angående betarbetarlönerna 1934 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till den i 6 § omnämnda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda innehålla belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsatser, som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till leveransdagens pris. Bolaget skall bedriva sin verksamhet på ett lojalt sätt och så att icke annans intresse obehörigen skadas.

5 §.

Svenska sockerfabriksaktiebolagets priskurantpris å krossmelis (K 5) skall vara normerande för priskurantpriserna å övriga av bolaget saluförda sockersorter på så sätt, att en ökning eller minskning av priset å K 5 åtföljes av samma ökning eller minskning av priserna å övriga sockersorter. Priset å K 5 bestämmes enligt samma grunder som hittills efter läget å världsmarknaden, varvid dock gäller, att lägre pris än 30 öre per kilogram ej behöver av bolaget för sagda sockersort tillämpas.

6 §.

Bolagets verksamhet, i vad den beröres av detta kontrakt, skall vara underkastad fortlöpande kontroll av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd av tre opartiska och sakkunniga personer (statens sockernämnd).

Av bolaget fattat beslut angående priserna å socker skall ofördröjligen meddelas nämnden. Då denna finner av bolaget tillämpade priser icke stå i överensstämmelse med vad i 5 § sägs, har den att meddela bolaget detta samt, om rättelse ej ernås, själv efter det bolaget beretts tillfälle yttra sig besluta angående priserna å socker. Dylikt av nämnden fattat beslut skall omedelbart lända till efterrättelse. Det åligger bolaget att, vid anfordran, till nämnden lämna de uppgifter, som denna anser erforderliga för kontrollens utövande.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt äger Kungl. Maj:t meddela närmare föreskrifter.

7 §.

Bolagets åtagande enligt detta kontrakt gäller under förutsättning, att inga ändringar under avtalstiden vidtagas beträffande gällande tullsatter å raffinerat eller oraffinerat socker eller å melass ävensom att ej under nämnda tid införes accis å socker.

8 §.

Detta kontrakt gäller från och med den 1 mars 1934 till och med den 28 februari 1935.

¹ Se bilaga Aa.

Bilaga Aa.

Förbindelse
till
statens sockernämnd
angående betarbetarlönerna 1934 och bestridande av vissa på
statens sockernämnd ankommande kostnader.

§ 1.

Undertecknad, här nedan kallad betodlaren, förbinder sig gent emot statens sockernämnd att vid användning under 1934 av lejd arbetskraft för sockerbetors skötsel eller upptagning — där ej gällande kollektivavtal om dylikt arbete är tillämpligt eller betarbetaren eljest av betodlaren erhåller ersättning enligt de i kollektivavtalet stadgade bestämmelser — iakttaga följande:

(Se noten
här nedan).¹

1. För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (gallring och tre hackningar), betalas ett ackord av minst 51 kronor per tunnland. — För *upptagningen* skall ackordet vara minst 64 kronor per tunnland. — *Helackordet* skall alltså vara minst 115 kronor per tunnland. — Omfattar sommarskötseln blott tre arbetsmoment (d. v. s. *bortfaller den tredje hackningen*), minskas ackordet för sommarskötseln liksom helackordet med 8 kronor per tunnland.

¹ I följande fall må § 1 mom. 1 i stället hava nedan angivna lydelse, nämligen beträffande

betodlare *utanför Skåne*, som tecknar betodlingskontrakt med *råsockerfabrik i Skåne eller Blekinge*:

»För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (gallring och tre hackningar), betalas ett ackord av minst 48 kronor per tunnland. — För *upptagningen* skall ackordet vara minst 59 kronor per tunnland. — *Helackordet* skall alltså vara minst 107 kronor per tunnland. — Omfattar sommarskötseln blott tre arbetsmoment (d. v. s. *bortfaller den tredje hackningen*), minskas ackordet för sommarskötseln liksom helackordet med 7 kronor per tunnland.»

betodlare, som tecknar betodlingskontrakt med *Roma råsockerfabrik* eller med *Mörbylånga råsockerfabrik*:

»För *sommarskötseln* skall, därest denna omfattar fyra arbetsmoment (gallring och tre hackningar), betalas ett ackord av minst 49 kronor per tunnland. — För *upptagningen* skall ackordet vara minst 56 kronor per tunnland. — *Helackordet* skall alltså vara minst 105 kronor per tunnland. — Omfattar sommarskötseln blott tre arbetsmoment (d. v. s. *bortfaller den tredje hackningen*), minskas ackordet för sommarskötseln liksom helackordet med 8 kronor per tunnland.»

2. Erhåller betarbetaren icke ersättning enligt bestämmelserna i mom. 1, är betodlaren pliktig att, där han ej inom viss av statens sockernämnd förelagd tid styrker sig hava till betarbetaren betalat vad som felas, efter anmodan av nämnden, utgiva ett belopp, motsvarande den felande ersättningen jämte 5 procent årlig ränta därå, att av nämnden disponeras enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter.

§ 2.

Tillika förbinder sig betodlaren att till täckande av kostnader, som statens sockernämnd har att bestrida, till nämnden erlægga en avgift av intill 2 kronor 50 öre för varje uppmätt hektar av odlarens sockerbetsodling 1934. Avgiften, vilkens närmare belopp fastställs av Kungl. Maj:t, må på nämndens begäran innehållas å betodlaren tillkommande betlikvid. För del av hektar reduceras avgiften i proportion till arealen.

§ 3.

Twister om tolkningen och tillämpningen av denna förbindelse — däri inbegripet avgörande, huruvida och i vad mån ersättningsskyldighet enligt § 1 mom. 2 föreligger — skola avgöras enligt gällande lag om skiljemän, med iakttagande att skiljemännen skola vara tre, varav en utses av styrelsen för Skånes betodlares centralförening och en av styrelsen för svenska lantarbetarförbundet samt den tredje (ordföranden) av Kungl. Maj:t.

Bilaga B.

Förslag
till
Kontrakt
mellan svenska staten och mellersta Sveriges sockerfabriks-
aktiebolag.

Mellan svenska staten å ena sidan samt å andra sidan mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolag, i det följande benämnt bolaget, är följande överenskommelse träffad.

1 §.

Staten tillförsäkrar bolaget för nedan i 8 § omförmälda tid, att annan än bolaget och svenska sockerfabriksaktiebolaget ej skall äga laglig rätt att till riket införa socker (tulltaxenummer 119 och 120).

Vad ovan sägs skall icke utgöra hinder för annan att företaga transitering, returfortullning eller uppläggning å tullager eller provianteringsfrilager av nyss omförmäld vara; dock får å provianteringsfrilager upplagd sådan vara endast efter av Kungl. Maj:t för varje särskilt fall meddelat tillstånd disponeras annorledes än till fartygs proviantering i föreskriven ordning.

Vad i första stycket sägs gäller ej heller i avseende å vara, som införes i egentlig gränstrafik eller under sådana förhållanden, att tullfrihet för varan åtnjutes enligt annan bestämmelse i 5 § tulltaxeförordningen än den under s) upptagna eller enligt 6 eller 8 § samma förordning.

I avseende å införsel av socker, om vars inköp i fast räkning avtal träffats före den 2 februari 1932 och varom anmälan senast den 15 mars 1932 blivit gjord hos statens sockernämnd, skola bestämmelserna i 7 § andra stycket av kontraktet den 22 februari 1932 mellan staten och bolaget äga tillämpning.

2 §.

Bolaget förbinder sig att i kontrakt angående sockerbetsodling under år 1934 i avseende å beräkningen av betpriset intaga bland annat följande bestämmelser.

Till grund för beräkningen av betpriset lägges medelpriset å 1 kilogram krossmelis (K 5) enligt svenska sockerfabriksaktiebolagets priskurant vid försäljning till engrossister under tiden från och med den 1 mars 1934 till och med den 28 februari 1935, sedan därifrån dragits den i noteringen ingående grossistrabatten 4 procent. Det sålunda framräknade effektiva krossmelispriset utgör grundtalet för betprisberäkningen. För 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt utgör priset 7 gånger ovan nämnda grundtal (= grundpriset); dock att sagda grundpris icke må, med undantag som följer av bestämmelserna i 3 § andra stycket, understiga 2 kronor 25 öre.

För varje $\frac{1}{10}$ procent ökning eller minskning i medelsockerhalten röner betpriset ett tillägg eller avdrag av $\frac{1}{100}$ av grundpriset.

Dessutom åtager sig bolaget även beträffande 1934 års sockerbetsodling att lämna särskilt fraktbidrag till betodlarna enligt samma grunder som för 1931.

3 §.

Bolaget åtager sig att bestrida 8.5 procent av kostnaderna för den i 6 § omförmälda nämnden.

Vidare förbinder sig bolaget att ej låta någon betodlare ingå eller övertaga betodlingskontrakt för 1934, innehållande bestämmelse om det i 2 § angivna minimipriset av 2 kronor 25 öre, med mindre betodlaren avlämnar en vederbörligen underskriven förbindelse, enligt bilagda formulär¹, angående betarbetarlönerna 1934 och bestridande av vissa kostnader. Samtliga sådana underskrivna förbindelser skola av bolaget, på anfordran, överlämnas till den i 6 § omförmälda nämnden.

Vad betodlare enligt § 2 i förberörda förbindelse är skyldig betala skall bolaget innehålla å den odlaren tillkommande betlikviden. Sålunda innehållna belopp har bolaget att, på anfordran, redovisa till nämnden.

4 §.

Vid försäljning av socker är bolaget skyldigt att följa samma grundsatser, som hittills i detta hänseende av bolaget tillämpats för försäljning till leveransdagens pris. Bolaget skall bedriva sin verksamhet på ett lojalt sätt och så att icke annans intresse obehörigen skadas.

5 §.

Mellersta Sveriges sockerfabriksaktiebolags priskurantpris å krossmelis (KM) skall vara normerande för priskurantpriserna å övriga av bolaget saluförda sockersorter på så sätt, att en ökning eller minskning av priset å KM åtföljes av samma ökning eller minskning av priserna å övriga sockersorter. Priset å KM bestämmes enligt samma grunder som hittills efter läget å världsmarknaden, varvid dock gäller, att lägre pris än 30 öre per kilogram ej behöver av bolaget för sagda sockersort tillämpas.

6 §.

Bolagets verksamhet, i vad den beröres av detta kontrakt, skall vara underkastad fortlöpande kontroll av en utav Kungl. Maj:t tillsatt nämnd av tre opartiska och sakkunniga personer (statens sockernämnd).

Av bolaget fattat beslut angående priserna å socker skall ofördröjligen meddelas nämnden. Då denna finner av bolaget tillämpade priser icke stå i överensstämmelse med vad i 5 § sägs, har den att meddela bolaget detta samt, om rättelse ej ernås, själv efter det bolaget beretts tillfälle yttra sig besluta angående priserna å socker. Dylikt av nämnden fattat beslut skall omedelbart lända till efterrättelse. Det åligger bolaget att, vid anfordran, till nämnden lämna de uppgifter, som denna anser erforderliga för kontrollens utövande.

Rörande nämndens verksamhet i övrigt äger Kungl. Maj:t meddela närmare föreskrifter.

7 §.

Bolagets åtagande enligt detta kontrakt gäller under förutsättning, att inga ändringar under avtalstiden vidtagas beträffande gällande tullsatter å raffinerat eller oraffinerat socker eller å melass ävensom att ej under nämnda tid införes accis å socker.

8 §.

Detta kontrakt gäller från och med den 1 mars 1934 till och med den 28 februari 1935.

¹ Se bilaga Aa.